Wes-Kaapse Regering

Direktoraat: Kurrikulum-VOO

BESIGHEIDSTUDIES

HERSIENINGSBOEK

2025 KWARTAAL 1

Graad 11

Hierdie hersieningsprogram is ontwikkel om jou te help met die hersiening van belangrike inhoud en vaardighede wat gedurende die 1st kwartaal onderrig was. Die doel is om jou voor te berei om die kern konsepte te verstaan. Dit wil jou ook die geleentheid bied om die verwagte standaard en toepassing van kennis te verkry wat nodig is om sukses in die Finale NSS eksamen te behaal.

Die hersieningsprogram dek die volgende onderwerpe:

- Invloede op, en beheer faktore met betrekking tot die besigheid omgewings
- Uitdagings van die besigheid omgewings
- Aanpassing by uitdagings van die besigheid omgewings
- Impak en uitdagings van kontemporêre sosio-ekonomiese kwessies op besigheidsbedrywighede
- Besigheidsektor
- Voordele van 'n maatskappy vs. ander ondernemingsvorme
- Wyses om ander besighede te bekom

INDEKS BLADSY

	Inhoud	Bladsy nommer
1	Voortoets	2 - 4
2	Invloede op, en beheer faktore met betrekking tot die besigheid- omgewings	5 - 7
3	Uitdagings van die besigheid omgewings	8 - 9
4	Aanpassing by uitdagings van die besigheid omgewings	10 - 12
5	Impak en uitdagings van kontemporêre sosio-ekonomiese kwessies op besigheidsbedrywighede	13 - 15
6	besigheidsektor	16 – 17
7	Voordele van 'n maatskappy vs. ander Ondernemingsvorme	18 - 21
8	Wyses om ander besighede te bekom	23 - 25
9	Konsolidasie vrae	26
10	Opstel skryf wenke	27

Hierdie hersienings boekie dek die SEWE onderwerpe wat in Kwartaal 1 behandel was. Voordat jy begin te werk deur die onderwerpe, voltooi asseblief die Voortoets hieronder :

Vra daarna jou onderwysers om die voortoets te merk en terugvoering aan jou te gee.

1. Bestudeer die lys van komponente hieronder en dui aan of die komponent faktore na **mikro,** **mark** of makro-omgewings verwys

	Komponente	Antwoord
1.1	Verbruiker	
1.2	Politieke	
1.3	Visie. Missie & Doelwitte	
1.4	Verskaffers	
1.5	Tussengangers	
1.6	Ekonomiese	
1.7	Organisatoriese struktuur	
1.8	Mededingers	
1.9	Wettige	
1.10	Organisasie kultuur	

[10]

2. Vul die ontbrekende woord in: Maniere hoe besighede by die makro-omgewing betrokke kan raak

	Stelling	**Antwoord**
2.1	Besigheid moet werk binne al die ... wat deur die Regering opgestel is.	
2.2	Politieke omgewing is onderhewig aan ... verandering	
2.3	Besigheid moet verseker dat hulle ... vind oor die mense wat hulle te doen het met.	
2.4	Besigheid moet tred hou met die ... tegnologie	
2.5	Baie nuwe besighede het suksesvol geword deur die verskaffing van meer ... vriendelike produkte of dienste.	

[5]

3. Vul die ontbrekende woord in: Moeilike werknemers is 'n uitdagings in die mikro-omgewing, want:

	Stelling	**Antwoord**
3.1	Hulle kan nie in 'n span ... nie	
3.2	Hulle skep ... met ander werknemers.	
3.3	Hulle het 'n swak werksetiek en lae ... vlakke	
3.4	Hulle verlaat die organisasie nadat hulle ... ontvang het	

[4]

4. Verskaf 'n term /konsep vir elk van die beskrywings hieronder:

	Beskrywings	**Antwoord**
4.1	Om individue of groepe met besluitnemings mag te oorreed om 'n posisie te ondersteun wat jy glo reg is.	
4.2	Besigheid probeer sy geld so belê dat die waarde daarvan teen 'n vinniger koers as inflasie groei.	
4.3	Openbare organisasie of regeringsagentskap wat opgestel is om 'n regulatoriese funksie uit te oefen.	
4.4	Interaksie met ander om idees en inligting uit te ruil, professionele kontakte te ontwikkel en advies aan ander besigheidslui te gee en te kry.	
4.5	Die vermoë van een groep of 'n persoon om ander te beheer	

[5]

5. Dui aan of die volgende na die Primêre, Sekondêre of Tersiêre Sektor verwys

	Stellings	**Antwoord**
5.1	Hierdie sektor het te doen met die onttrekking van grondstowwe en natuurlike hulpbronne.	
5.2	Die dienste wissel van vervoer, bankwese en gesondheid	
5.3	Hierdie sektor verwerk grondstowwe na finale goedere	
5.4	Hierdie sektor lewer dienste aan die publiek en besighede/verskaf hulpdienste.	
5.5	Dit bestaan uit die vervaardiging van fabrieke, konstruksie en energie-opwekking.	
5.6	Dit maak gebruik van natuurlike hulpbronne direk vanaf die natuur, soos goud, steenkool, vis en vee	

[6]

6. Verskaf een term vir die volgende omskrywings:

	Omskrywings	**Antwoord**
6.1	Die dokument wat die regte, verantwoordelikhede en pligte van aandeelhouers en direkteure uiteen sit	
6.2	'n Dokument wat die publiek nooi om sekuriteite / aandele te koop.	
6.3	Aandele en effekte uitgereik deur 'n maatskappy.	

[3]

7. Pas die stelling in Kolom B, met die konsep in Kolom A

	Kolom A		**Kolom B**	**Antwoord**
7.1	Aansporing	A	'n Simbool, woord of woorde wat geregistreer of wettig as 'n maatskappy se produk gebruik word.	
7.2	Konsessie-onderneming (Franchising)	B	Die gevestigde reputasie van 'n maatskappy wat as 'n meetbare bate beskou word en bereken word as deel van die waarde daarvan wanneer dit verkoop word	
7.3	Uitkontraktering	C	Uitgawes wat verband hou met die bestuur van 'n besigheid wat nie gekoppel kan word aan die vervaardiging van 'n produk of diens nie.	
7.4	Verhuring	D	'n Betaling of toegewing om groter produksie te stimuleer	
7.5	Oorhoofse	E	Die reg wat 'n besigheid het om die naam, handelsmerk, idees, prosesse en welwillendheid van 'n bestaande besigheid in 'n spesifieke geografiese gebied te gebruik om goedere of dienste te verkoop	
7.6	Welwillendheid	F	Kontrak wat die bepalings uiteensit waaronder een party instem om die eiendom wat deur 'n ander party besit word, te huur.	
7.7	Handelsmerk	G	Die toekenning van 'n kontrak vir enige werk funksie, werk of proses deur werknemers in 'n onderneming kan gedoen word, deur 'n derde party.	

[7]

TOTAAL: 40

1. INVLOEDE OP, EN BEHEERFAKTORE MET BETREKKING TOT DIE BESIGHEIDSOMGEWINGS

Maak seker dat jy 'n goeie begrip het van die konsepte wat hieronder gelys word voordat jy deur hierdie onderwerp werk. Dit sal jou help met die memorisering en toepassing van die inhoud.

Konsepte	Definisie
Besigheid omgewings	Al die interne en eksterne faktore wat die funksionering van 'n besigheid beïnvloed
Mikro-omgewing	Hierdie omgewing is die besigheid self; dit bestaan uit al die elemente in die besigheid.
Markomgewing	Hierdie omgewing bestaan onmiddellik buite die besigheid.
Makro-omgewing	Hierdie omgewing bestaan buite die mikro- en die mark omgewings.
Omvang van beheer	Die hoeveelheid invloed wat 'n onderneming op die besigheid omgewings het.
PESTWO analise	'n Akroniem wat gebruik word om die elemente van die uitdagings van die Makro-omgewing te identifiseer: Politieke, Ekonomiese, Sosiale, Tegnologiese, Wetlike, Omgewing.
Onafhanklik	Werk vry van buite beheer of invloed.
Skommelinge in buitelandse valuta	Veranderinge in die waarde van internasionale geldeenhede soos die, Dollars / Euro / Jen / Pond
Winsmarges	Die persentasie wins wat deur die besigheid gemaak word
e-handel	Kommersiële transaksies wat elektronies op die internet gedoen word.
Tydrowend	Neem 'n baie of te veel tyd; ''n uiters tydrowende proses"
Toeganklike mark	Mark wat maklik is om te bereik. Maak koop en verkoop maklik.

Die Besigheid omgewings is deeglik in Graad 10 behandel. Die Besigheid omgewings word verdeel in die:

- Mikro-omgewing
- Mark-omgewing
- Makro-omgewing

Die onderneming moet die omgewing waarin dit funksioneer deeglik verstaan. Dit kan die verskil tussen sukses en mislukking wees.

In Graad 10 het jy ook geleer van die komponente van elke besigheid omgewing.

Voltooi die tabel hieronder met betrekking tot die komponente van elke omgewing.

Mikro-omgewing	Mark-omgewing	Makro-omgewing

Mikro-omgewing:
Jy moet in staat wees om duidelik te kan onderskei tussen die volgende konsepte:

- Visie - Die droom wat die besigheid wil bereik
- Missie stelling - Duidelike voorskrifte vir hoe die besigheid van voorneme is om sy visie te bereik
- Doelwitte – Lang termyn planne van wat die besigheid wil bereik
- Doelstellings – Kort termyn doelwitte wat die besigheid wil behaal ten einde lang termyn doelwitte te bereik

Die mikro-omgewing is die besigheid omgewing van die onderneming. Dit is omdat die funksionering van die mikro-omgewing 'n direkte en onmiddellike invloed op die onderneming het.

Organisatoriese struktuur - 'n organisatoriese struktuur bevat besonderhede oor hoe sekere aktiwiteite gedelegeer word ten einde die organisasie se doelwitte te bereik

Organisatoriese kultuur - is die versameling van waardes, verwagtinge en praktyke wat die optrede van alle spanlede lei en inlig.

Organisasie hulpbronne - alle bates van die onderneming wat beskikbaar is vir gebruik tydens die produksieproses.

Beheer oor die mikro-omgewing:

- Die besigheid het **VOLLE BEHEER** oor die mikro-omgewing.

Redes: Hulle kan strategiese, taktiese en operasionele besluite neem. Besigheid bepaal wie in diens geneem word, wie hul verskaffers is. Die besigheid bepaal die organisatoriese kultuur, verkry organisasie hulpbronne en stel op die organisatoriese struktuur.

Beheer oor die mark-omgewing

- Die besigheid het **BEPERKTE** of **GEDEELTELIKE BEHEER** oor die markomgewing

Redes: Die mark omgewings verwys na verwante organisasies wat direk of indirek met die onderneming skakel. Die besigheid kan hierdie entiteite kies. Die keuse om van 'n ander verskaffer te koop, kan die onderneming die pryse van huidige verskaffers beïnvloed. Deur die kwaliteit van produkte te verbeter, kan die besigheid die keuses wat deur verbruikers gemaak word, beïnvloed

Beheer oor die makro-omgewing:

- Die besigheid het **GEEN BEHEER** oor die makro-omgewing nie.

Redes: Die eksterne omgewings toestande wat 'n besigheid raak, is buite die beheer van die besigheid en verander voortdurend**.** Politieke besluite word deur die regering gemaak, sonder om besighede te betrek by die besluite. Besighede moet voldoen aan die reëls en regulasies van land. Die ekonomie word beïnvloed deur globale magte en besigheid moet funksioneer binne ‘n omgewing van konstante verandering

Laer Orde Vraag	Middel Orde Vraag
Noem die beheer wat die besigheid het oor elk van die drie omgewing	Verduidelik die redes waarom besighede volle beheer oor die mikro-omgewing; beperkte beheer oor markomgewing en geen beheer oor makro-omgewing het nie.

Bespreek/Verduidelik/Beskryf hoe besighede die besigheid omgewings kan beheer.

Verwys na: Volle beheer; Beperkte beheer en Geen beheer nie

Uitdagings in die besigheid omgewings:

Besighede word geraak deur die omgewing en wêreld rondom dit. Besighede kan nie in isolasie bestaan nie; daarom bestaan 'n onderneming in 'n omgewing wat dinamies is, en dit kan 'n groot impak op die besigheid het Ernstige bedreigings, probleme en kwessies kan in elke besigheid omgewing ontstaan; die besigheid moet in staat wees om die uitdaging te identifiseer en dit effektief te hanteer.

Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

TIMOTHY REGSDIENSTE (TLS)
Timothy Regsdienste (TLS) is binne Pretoria middestad geleë. TLS se assistent prokureurs word nie opgelei om strafregtelike besigheid te hanteer nie. Nog 'n regsfirma, Mbuzi Inc. het 'n regspraktyk in dieselfde kantoorblok as TLS opgestel. TLS kan nie meer hul banklening betaal nie weens 'n toename in rentekoerse.

Laer Orde Vraag	**Hoër Orde Vraag**
Noem die besigheidsektor waarin TLS bedryf word.	Motiveer jou antwoord deur aan te haal uit die scenario hierbo.

Laer Orde Vraag	**Middel Orde Vraag**
Noem die mate van beheer TLS het oor ELKE besigheid-omgewing	Identifiseer DRIE uitdagings vir TLS-besigheid en klassifiseer ELKE uitdaging volgens die besigheid-omgewing.

Gebruik die tabel hieronder om jou antwoorde te verskaf:

UITDAGING	**BESIGHEIDSOMGEWING**	**OMVANG VAN BEHEER**

Sleutel konsepte om te onthou

Mikro-omgewing	Geen kontrole nie	Komponente van mikro-omgewing
Mark-omgewing	Interne omgewing	Komponente van mark-omgewing
Makro-omgewing	Eksterne omgewing	Komponente van makro-omgewing
Volle beheer	Uitdaging	Organisatoriese struktuur
Gedeeltelike beheer	Organisatoriese kultuur	Organisasie hulpbronne

2. UITDAGINGS VAN DIE BESIGHEIDSOMGEWINGS

Ons leef in baie vinnige veranderende tye waar alles dinamies is, en verandering is die enigste ding wat konstant is. Nuwe tegnologieë word gou verouderd, nuwe besigheid tendense kom elke dag na vore, nuwe kwessies en reëls rakende arbeidswette, nuwe bestuur- en Menslike Hulpbron beleide , die onsekerheid oor die toekoms, die bestuur van hulpbronne en mag vind voortdurend plaas. Die besigheid omgewing is uitdagend, en die onderneming moet bestuur- en risiko kwessies ernstig opneem ten einde aan te pas en voor te berei vir hierdie uitdagings.

Maak seker dat jy ‘n goeie begrip het van die konsepte wat hieronder gelys word voordat jy deur hierdie onderwerp werk. Dit sal jou help met die memorisering en toepassing van die inhoud.

Konsepte	Definisie
Die bestuur style	Verskillende maniere om 'n besigheid te bestuur. Verskillende leiers gebruik verskillende style (maniere). Hulle kan streng of meer toegeeflik wees.
Onderhandeling	Gesprekke wat daarop gemik is om 'n ooreenkoms te bereik.
Politieke stabiliteit	Wanneer die regering stabiel is – geen oproer kom voor nie.
Repo-koers	Die koers waarteen die sentrale bank van 'n land geld uitleen aan handelsbanke
Rentekoers	Die koers waarteen die handelsbanke geld uitleen aan sy kliënte
Onvoldoende vaardighede	Wanneer mense nie die nodige vaardighede het wat besighede benodig nie
Kuber misdaad	Kriminele aktiwiteite wat deur middel van rekenaars of die internet uitgevoer word.
Slegte beeld	Wanneer 'n besigheid 'n slegte beeld het, kan dit gebeur as gevolg van swak diens, swak publisiteit of swak bestuur. Dit kan lei tot 'n afname in die verkoop van produkte, want die publiek wil nie die onderneming ondersteun nie.
Internasionale handel	Om handel regoor die wêreld te doen (wêreldwyd)
Verbruikers lojaliteit	As kliënte terugkom om by die besigheid te koop of aanhou om die onderneming se dienste te gebruik. Hulle ondersteun nie ander mededingers nie.
Aanvaarbare indiensnemingspraktyke	Billike aanstelling van werkers en werkplek voorwaardes.
Nie-nakoming	Versuim om op te tree in ooreenstemming met 'n opdrag of ‘n wet
Boetes	Straf vir die oortreding van die wet of nie-nakoming van die wet/handelinge
Vaardigheid programme	Opleidingsprogramme om werkers se vaardighede te verbeter
Nepotisme	Die praktyk waar diegene met mag ‘n familielid of vriende bevoordeel, veral deur in vakante poste aan te stel

Uitdagings in die mikro-omgewing

Verwys na:

Moeilike werknemers	Gebrek aan bestuur- en leierskapvaardighede	Verouderde visie en missie stellings
Ondermyning van organisatoriese struktuur	Misbruik van die organisasie se hulpbronne	Verontagsaming van organisatoriese kultuur

Jy moet in staat wees om te kan onderskei tussen 'n staking en 'n sloerstaking deur werkers

Dui aan watter van die volgende definisies verwys na 'n sloerstaking of 'n staking.

Definisie	**Antwoorde**
Werkers vertraag produksie deur teen 'n veel stadiger tempo as normaal te werk.	
Werkers onttrek hul arbeid van ‘n onderneming	

Uitdagings in die mark-omgewing

Verwys na:

Verhoogde kompetisie	Tekort aan verskaffers	Veranderende gewoontes van verbruikers
Eise deur vakbonde	Sosiale & kulturele invloede	Demografie van die bevolking

Maniere hoe besighede mededinging in die mark kan oorkom.

Verwys na:

Besigheid moet pro-aktief wees	Onderskei word van mededingers
Kry mededingende voordele	Skep lojaliteit onder verbruikers

Hoër orde Vraag	Beveel maniere aan hoe besighede mededinging in die mark kan oorkom.

Uitdagings in die makro-omgewing

Verwys na:

Politiese - Hoe regeringsbeleid besighede negatief kan beïnvloed	Ekonomiese - Inflasie/Rentekoerse kan 'n negatiewe impak op Besigheid het.	Sosiaal – Misdaad, Armoede & Werkloosheid
Tegnologies - Bekostigbaarheid van die nuutste tegnologiese vooruitgang	Wetlike - Hoë regskoste vir die verkryging van 'n lisensie / handel merk / patent kan verhoed dat nuwe toetreders die mark betree	Omgewing – Koste om van besigheid afval ontslae te raak, kan duur wees

Laer Orde Vraag	**Middel Orde Vraag**
Noem die uitdagings van die makro-omgewing.	Bespreek/Verduidelik die uitdagings van die makro-omgewing.

Sleutel konsepte:

Stakings	Sloerstaking	Kompetisie
Aanbod Verskaffers	Vakbonde	Demografie
Mededingende voordeel	Politieke	Sosiale
Wetlik	Tegnologiese	Omgewing

3. AANPASSING BY UITDAGINGS VAN DIE BESIGHEIDSOMGEWINGS

Die sukses van 'n besigheid word beïnvloed deur al drie besigheid-omgewings (Mikro, Mark en Makro).Ten einde vir 'n besigheid om suksesvol te wees, moet dit voortdurend aanpas by uitdagings wat in die besigheid omgewings voorkom.

Maak seker dat jy ‘n goeie begrip het van die konsepte wat hieronder gelys word voordat jy deur hierdie onderwerp werk. Dit sal jou help met die memorisering en toepassing van die inhoud.

Konsepte	Definisie
Samesmeltings, oorname,	Dit behels die proses om twee ondernemings in een te kombineer, ook bekend as die Integrasie strategie
Sosiale verantwoordelikheid	'n Etiese uitgangspunt wat sê elke individu/organisasie het 'n verpligting om die samelewing as geheel te bevoordeel.
Aanpassings by die uitdagings	Om bereid te wees om kanse te maak wanneer die besigheid probleme / uitdagings in die gesig staar
Eties	Om die regte ding te doen: vermy aktiwiteite wat skade aan mense of die omgewing doen
Belanghebbendes	Enige persoon met 'n verbintenis met die besigheid
Verantwoordelikheid	'n Ware leier neem verantwoordelikheid vir hul span. Individue het 'n verantwoordelikheid om hul gedrag te beheer. Werknemers moet verantwoordelikheid toon en doen wat deur hul werk vereis word
Verskillende perspektief	'n Ander siening of uitkyk op dieselfde situasie

Maniere hoe besighede kan aanpas by uitdagings van die makro-omgewing:

Verwys na:

Inligtingsbestuur	Strategiese respons	Samesmeltings, oornames, verkrygings en alliansies

- Inligtingsbestuur (IB) is die proses om inligting in al sy vorme in te samel, te stoor, te bestuur en in stand te hou.
- Strategiese respons is 'n reaksie wat die besigheid inneem om maksimum voordeel te trek uit die besluite wat geneem word
- Samesmelting verwys na 'n ooreenkoms waar twee bestaande besighede in een nuwe onderneming skep
- Oorname vind plaas wanneer een besigheid 'n suksesvolle bod maak om beheer oor te neem van 'n ander besigheid
- Verkrygings is wanneer een maatskappy die meerderheid of al 'n ander maatskappy se aandele koop om beheer van daardie maatskappy te kry
- Alliansie is 'n reëling tussen twee maatskappye om 'n wedersyds voordelige projek te onderneem terwyl elkeen sy onafhanklikheid behou.

Voorbeelde van samesmeltings, oornames, verkrygings en alliansies.

	Voorbeeld
Samesmeltings	Vodacom en Neotel
Oorname	Fox News probeer Sky News koop
Verkrygings	Food Lovers Market verkry beheer oor ‘n vrugte en groente plaas
Alliansies	Disney en Chevrolet het 'n vennootskap om toetsbaan te skep – nie net 'n opwindende rit nie, maar 'n gedetailleerde Chevrolet-handelsmerk ervaring. Innoveerders van beide handelsmerke het saamgewerk om 'n eensoortige rit ervaring (en strategiese alliansie) te skep, wat beide handelsmerke se kundigheidsgebiede gebruik.

Invloed werwing (Lobbying)

- Invloed werwing verwys na die vermoë van individue om groepe met besluitnemings mag te oorreed om 'n posisie te ondersteun wat die individu glo reg is.
- Invloed werwing is enige poging deur individue of private belangegroepe om die besluite van die regering te beïnvloed

Redes vir Invloed werwing

Verwys na die volgende:

Tree op ter ondersteuning van diegene wat nie direkte mag en invloed het nie.	Invloed besluite geneem deur amptenare in die regering	Soortgelyke motiewe, oortuigings of kommersiële posisies.
Voorbeeld: Die taxi-bedryf het die regering suksesvol genader om uitgesluit te word vir die betaling van tolgelde op sekere paaie in Gauteng		

Tipe invloed werwing

Verskansing teen inflasie	Bedinging sessies tussen bestuur en vakbonde	Beïnvloed toesighoudende liggaam / reguleerders

- Verskansing verwys na 'n belegging wat die belegger teen risiko beskerm; dit kan wees teen 'n aandelemark ineenstorting, 'n dollar-ineenstorting of hiperinflasie wees.
- Inflasie verwys na 'n algemene styging in die prys van goedere en dienste, wat lei tot 'n afname in die waarde van geld
- Bedinging verwys na onderhandelinge wat tussen werkgewersorganisasies en werknemersorganisasies plaasvind
- Beïnvloeding verwys na die vermoë van 'n individu om die menings van ander te verander en te vorm

Betekenis en die belangrikheid van Netwerking

Netwerking verwys na die interaksie met ander om idees en inligting uit te ruil, professionele kontakte te ontwikkel en advies van ander besigheidslui te gee en te verkry.

Belangrikheid van Netwerking

Verwys na:

Nuwe besigheid verhouding	**Skep nuwe besigheid geleenthede.**	**Skep meer indiensneming**

Voordele van Netwerking

Verwys na:

Streng besigheid verbindings.	Kry vars idees	Bevorder jou loopbaan
Kry toegang tot werksgeleenthede.	Bou vertroue.	Kry 'n ander perspektief.

Betekenis van Magsverhoudings

Magsverhoudinge verwys na die vermoë van een groep of 'n persoon om ander te beheer

Maniere hoe besighede krag verhoudings kan vorm

Verwys na:

Strategiese alliansie-ooreenkomste	Oortuiging van groot beleggers	Maatskappy verteenwoordiger se invloed

Oortuiging is die stimulus wat jou gehoor aanmoedig om hul oortuigings of gedrag te verander, om jou posisie aan te neem, of om jou argumente te oorweeg.

Sleutelwoorde:

Inligtingsbestuur	Samesmeltings	Oornames
Verkrygings	Netwerking	Invloed werwing
Krag verhoudings	Inflasie	Onderhandelinge
Verskansing	Alliansies	Strategiese respons

4. IMPAK EN UITDAGINGS VAN KONTEMPORÊRE SOSIO-EKONOMIESE KWESSIES OOR BESIGHEIDSBEDRYWIGHEDE

Maak seker dat jy ‘n goeie begrip het van die konsepte wat hieronder gelys word voordat jy deur hierdie onderwerp werk. Dit sal jou help met die memorisering en toepassing van die inhoud.

Konsepte	Definisie
Kontemporêre sosio-ekonomiese kwessies	Huidige samelewings- en ekonomiese faktore wat 'n impak het op die besigheid
Etiese gedrag	Om op te tree in ooreenstemming met wat die samelewing en individue dink goeie waardes is.
Professionaliteit	Beskryf die internasionaal aanvaarde standaarde/verwagtinge wat die samelewing van mense se optrede en vlakke van bevoegdheid in die werkplek verwag.
Wet op Arbeidsverhoudinge	Hierdie Wet is ingestel om eenvoudige prosedures vir die oplossing van arbeidsgeskille in die werksplek te bevorder.
Diversiteit	Die verskeidenheid van ras, kultuur, geslag, ouderdom, fisiese vermoëns, godsdienstige oortuigings in die werkplek
Bevolkingsgroei	Die toename van die hoeveelheid mense in 'n land
Ongeletterdheid	Die onvermoë om te lees of te skryf
Hernubare hulpbronne	Hernubare hulpbronne soos son- en windkrag en water is onbeperk in aanbod
Nie-hernubare hulpbronne	Die volhoubaarheid van die verskaffing van sommige natuurlike hulpbronne is nie-hernubaar nie. Die meeste fossielbrandstowwe, minerale en metaal erts is nie-hernubare hulpbronne.
Persoonlike wins	Om eiendom van die besigheid vir jouself te gebruik en nie in belang van die besigheid nie
Billike afdanking prosedures	Die ontslag van ‘n werknemer volgens wetlike vereistes
Geskil	'n Verskil van mening tussen bestuur en ‘n werkgewer
Grief	'n Werklike oorsaak vir klagte soos onregverdige behandeling

Daar is geen nasie op aarde sonder uitdagings nie. Die uitdagings wat lande met ontwikkelende ekonomieë in die gesig staar, kan verbysterend wees. Suid-Afrika is geen uitsondering nie. Die sosio-ekonomiese ontwikkelingsuitdagings in Suid-Afrika kan oorweldigend wees.

Voorbeelde van kontemporêre sosio-ekonomiese kwessies wat 'n uitdaging vir besighede inhou.

Inkomste ongelykheid	Inflasie	Sosiale, kulturele en demografiese kwessies
Ekonomiese misdaad	Lae geletterdheid vlakke	Korrupsie en wanbestuur van fondse

Kontemporêre sosio-ekonomiese het 'n impak op besigheidsbedrywighede

Verwys na die impak van die volgende:

Inkomste ongelykheid	Inflasie	Sosiale, kulturele en demografiese kwessies
Ekonomiese misdaad	Lae geletterdheid vlakke	Korrupsie
Etiese wangedrag	Gebrek aan vaardighede	Stakings

- Inkomste-ongelykheid verwys na groot verskille in inkomste vlakke van die rykes en armes in 'n land
- Inflasie verwys na die algemene styging in pryse van goedere en dienste , wat lei tot 'n daling in die waarde van geld
- Demografie verwys na die rassesamestelling van die bevolking in 'n land
- Ekonomiese misdaad verwys na misdade wat vir ekonomiese gewin gepleeg word, waar wanvoorstellings en bedrog betrokke is.
- Lae geletterdheid vlakke lei daartoe dat 'n groot deel van die bevolking nie kan lees en skryf nie.
- Korrupsie verwys na die is oneerlike gedrag deur diegene in magsposisies, soos bestuurders of regeringsamptenare.
- Etiese wangedrag verwys na individue wat optree op 'n wyse wat strydig is met die sedes en beginsels van die besigheid
- Gebrek aan vaardighede verwys na die onvermoë van 'n individu om sekere pligte uit te voer as gevolg van ‘n gebrek aan opleiding en opvoeding
- Stakings vind plaas wanneer werkers hul arbeid weerhou ten einde sekere en die werkgewers sekere eise gee wat aan voldoen moet word.

Tipe etiese wangedrag

Verwys na:

Seksuele teistering	Korrupsie	Wanbestuur van fondse

- Seksuele teistering verwys na die ongewenste en onwelkome aandag van 'n seksuele aard van iemand by die werk.
- Wanbestuur van fondse verwys na gevalle waar 'n persoon versuim om wette of riglyne na te kom wanneer die finansies vir 'n ander persoon of organisasie hanteer word

Impak van Rowery op besigheidsbedrywighede

Verwys na die volgende:

Verhoging van pryse van produkte	Verliese van inkomste
Skade aan die waarde van die besighede	Lei tot werksverliese

Konsepte:

- Kopiereg - verwys na 'n wettige reg wat aan die eienaar van 'n werk gee word; (byvoorbeeld 'n boek, film, prent, liedjie of webwerf) die reg om te sê hoe ander mense dit kan gebruik.
- Patent – verwys na 'n lisensie uitgereik deur regeringsowerheid wat 'n reg of titel vir 'n vasgestelde tydperk toeken aan ‘n persoon of organisasie
- Handelsmerk - verwys na 'n simbool, woord of woorde wat wettig geregistreer of gevestig is en waarvan die gebruik daarvan die onderneming se produk verteenwoordig.

Kopiereg	Patent	Handelsmerk
		

Jy moet die kopiereg- / patent- en handelsmerk vanuit scenario's gevallestudies of stellings kan identifiseer.

Betekenis van Nywerheid verhoudinge

- Nywerheid verhoudinge verwys na die verhoudings tussen bestuur en werkers in die bedryf.
- Die term nywerheid betrekkinge verwys na die interaksie tussen werknemers en bestuur wat direk of indirek spruit uit vakbond-werkgewer verhouding.

Doel van die Wet op Arbeidsverhoudinge.

Verwys na:

Verskaf 'n raamwerk / struktuur	Bevorder kollektiewe bedinging	Bevorder werksplekforums
Vestig Arbeidshowe	Bevorder billike arbeidspraktyk	Vestig die KVBA

- Werksplekforums is komitees van werknemers wat deur werknemers in 'n werkplek verkies word. Hulle ontmoet werkgewers op 'n gereelde basis vir konsultasie oor werkplek kwessies
- Die Arbeidshof is 'n hof wat arbeidsreg aangeleenthede hanteer, dit wil sê geskille wat voortspruit uit die verhouding tussen werkgewer, werknemer en vakbonde
- 'n Arbeidspraktyk sal slegs as regverdig beskou word as dit beide 'n ekonomiese rasionaal dra en ook wettig blyk te wees.
- Die Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie (KVBA) is 'n geskil beslegtings liggaam wat ingevolge die Wet op Arbeidsverhoudinge ingestel is.

Betekenis van Vakbond

- 'n Vakbond is 'n groep werknemers wat saamwerk om hul diensvoorwaardes in stand te hou en te verbeter

Rolle van Vakbonde

Verwys na:

Die aanspreek van armoede	Werkskepping	Verander die ekonomie
Politieke stryd	Ekonomie moet die werkersklas en die armes bevoordeel.	Die skep van 'n meer billike verspreiding van inkomste

Funksies van vakbonde

Verwys na:

Onderhandel met werkgewers	Voed werknemers op	Diskriminasie & Mishandeling
Verteenwoordig die werknemer	Onbillike ontslag	Neem regstappe

Jy moet in staat wees om die funksies van vakbonde te evalueer van scenario's / gevallestudies en aanbevelings te maak vir verbetering daarvan.

5. BESIGHEIDSEKTORE

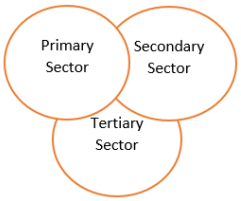
Betekenis van die: Primêre, Sekondêre en Tersiêre sektore

Konsepte	Definisie
Primêre Sektor	Hierdie sektor het te doen met die onttrekking van grondstowwe en natuurlike hulpbronne.
Sekondêre Sektor	Hierdie sektor verwerk grondstowwe in finale goedere.
Tersiêre Sektor	Hierdie sektor lewer dienste aan ander besighede

Primêre Sektor	• Hierdie sektor het te doen met die onttrekking van grondstowwe en natuurlike hulpbronne. • Dit maak gebruik van natuurlike hulpbronne direk vanaf die natuur, soos goud, steenkool, vis en vee • Natuurlike hulpbronne word as grondstowwe aan die sekondêre sektor verkoop.	• Mynbou • Vissery • Landbou • Bosbou • Boerdery
Sekondêre Sektor	• Hierdie sektor verwerk grondstowwe na finale goedere. • Dit bestaan uit die vervaardiging in fabrieke, konstruksie en energie-opwekking .	• Vervaardiging • Bou en konstruksie • Klere • Voedselverwerking
Tersiêre Sektor	• Hierdie sektor lewer dienste aan die publiek en besighede/verskaf hulpdienste. • Die dienste wissel van vervoer, bankwese en gesondheid • Dit staan ook bekend as die dienstebedryf.	• Verspreiding • Vervoer • Bank • Versekering • Kleinhandel • Vermaak • Toerisme

Verhouding die tussen die Primêre, Sekondêre en Tersiêre sektor

Verwys na:

- Primêre, sekondêre en tersiêre sektore is onderling verwant en kan nie sonder mekaar funksioneer nie.
- Die primêre sektor is afhanklik van die sekondêre sektor vir vervaardigde goedere soos masjinerie / toerusting / kunsmis
- Die sekondêre sektor verwerk die grondstowwe wat van die primêre sektor verkry word tot finale produkte.
- Die sekondêre sektor is afhanklik van die primêre sektor vir grondstowwe en produkte.

- Die sekondêre sektor is afhanklik ander sekondêre nywerhede, bv. BMW het motorbande van DUNLOP nodig, nog 'n sekondêre sektor speler
- Sekondêre sektor het die tersiêre sektor nodig om hul verwerkte of vervaardigde goedere te verkoop en ook vir dienste soos banke, versekering, vervoer en kommunikasie
- Die tersiêre is afhanklik van die primêre sektor vir grondstowwe, wat nie verwerking deur die sekondêre sektor nodig het nie.
- Die tersiêre sektor is afhanklik van die sekondêre sektor vir vervaardigde goedere soos kantoor masjiene / kantoormeubels / skryfbehoeftes ens.

Sleutel konsepte:

Primêre sektor	Sekondêre sektor	Tersiêre sektor
Ontginning	Finale goedere	Onderling verwant
Prosesse	Afhanklik	Verhouding

6. VOORDELE VAN 'N MAATSKAPPY VS ANDER ONDERNEMINGSVORME

Belangrike konsepte met betrekking tot Ondernemingsvorme

Maak seker dat jy ‘n goeie begrip het van die konsepte wat hieronder gelys word voordat jy deur hierdie onderwerp werk. Dit sal jou help met die memorisering en toepassing van die inhoud.

Konsepte	Definisie
Ondernemingsvorm	Die regsposisie van die maatskappy en die wyse van eienaarskap.
Algemene Jaarvergadering (AJV)	'n Vergadering wat een keer per jaar gehou word waarin die aandeelhouers 'n verslag sal ontvang waarin hulle sê hoe goed of sleg die maatskappy vaar
Sekuriteite	Aandele en effekte uitgereik deur 'n maatskappy.
Memorandum van Inlywing (MOI)	Die dokument wat die regte, verantwoordelikhede en pligte van aandeelhouers en direkteure uiteen sit
Vennootskapsooreenkoms	'n Dokument wat uitgebreide bepalings bevat rakende die aangeleenthede van die vennootskap en die vennote.
Prospektus	Prospektus is 'n dokument wat die publiek uitnooi om sekuriteite / aandele te koop.
Regspersoonlikheid	'n Besigheid het sy eie regstatus, handelsmerk en eienaarskap van bates.
Dividende	'n Bedrag geld gereeld (gewoonlik jaarliks) betaal deur 'n maatskappy aan sy aandeelhouers uit die winste (of reserwes). Dividende word per aandeel uitbetaal.

Belangrike afkortings met betrekking tot Ondernemingsvorme

kk.	Geslote korporasie
(EDMS) Bpk.	Eiendom Beperk
Ink.	Inlywing
JSE	Johannesburgse Sekuriteit Beurs
Bpk.	Beperk
MSB	Maatskappy in Staats Besit
NWM	Nie-winsgewende maatskappy
SAID	Suid-Afrikaanse Inkomstediens
MvI	Memorandum van Inlywing
MIEK	Maatskappye en Intellektuele Eiendoms kommissie

Een van die eerste en belangrikste besluite wat 'n besigheid-eienaar moet neem, is om die ondernemings vorm te kies waaronder die ondernemer sal funksioneer. Die entrepreneur het 'n keuse van een van die volgende:

Ondernemingsvorme

Alleen Eienaar	Vennootskap	Koöperasies
Publieke Maatskappy	Private Maatskappy	Persoonlike Aanspreeklikheid Maatskappy
Nie-winsgewende maatskappy	Maatskappy in Staatsbesit	

Elke ondernemingsvorm het voordele, nadele, risiko's en belonings wat die besigheid se kanse vir langtermyn sukses kan beïnvloed.

Voordele van die stigting van 'n maatskappy teenoor ander ondernemingsvorme

Verwys na die volgende:

Regstatus en aanspreeklikheid.	Winsverdeling	Eienaarskap en bestuur
Kapitaal- en kontantvloei	Lewensduur en kontinuïteit	Belasting

Regstatus en aanspreeklikheid.	'n Maatskappy het sy eie regstatus, handelsmerk en eienaarskap van bates. Aandeelhouers se private bates word beskerm omdat hulle 'n beperkte aanspreeklikheid het. Die aandeelhouers het geen direkte regs verantwoordelikheid nie. Maatskappye het hul eie name en dit word beskerm.
Winsverdeling	Aandeelhouers deel in die winste van die maatskappy deur dividende. Dividende word aan voorkeuraandeelhouers betaal voordat dit aan gewone aandeelhouers betaal word
Eienaarskap en bestuur	Aandeelhouers in 'n openbare maatskappy kan aandele vrylik koop en verkoop. Die maatskappy word bestuur deur gekwalifiseerde en bekwame direksie lede. Hulle is minder geneig om 'n besigheid konsultant te gebruik, aangesien hulle 'n groter poel vaardighede en kundigheid besit. Direkteure is meer geneig om risiko's te neem en moontlike groei skep geleenthede vir die maatskappy te skep.
Kapitaal- en kontantvloei	'n Maatskappy kan meer beleggers hê om die stigting van die onderneming te finansier. Maatskappye het 'n beter kontantvloei as alleen handelaars. 'n Maatskappy is nie beperk tot die individuele bydrae van die aandeelhouers se kapitaal nie. Die langtermyn groei geleenthede vir maatskappye is baie goed, want daar is altyd 'n moontlikheid om meer beleggers te lok Direkteure hoef nie persoonlike lenings aan te gaan vir die maatskappy om te groei nie.
Lewensduur en kontinuïteit	'n Maatskappy het kontinuïteit van bestaan. Maatskappy aandele kan oorgedra / gekoop / verkoop word.
Belasting	Maatskappye betaal 'n gedeelte van hul wins as belasting aan SARS Maatskappye het belastingvoordele wat ander besighede nie het nie. Hulle kan belastingaftrekkings kry as hulle betrokke is by maatskaplike verantwoordelikheid projekte wat gemeenskappe bevoordeel

Ons onderskei tussen twee tipe aanspreeklikheid, naamlik:

- **<u>Beperkte</u>** aanspreeklikheid beteken die eienaar(s) (kan aandeelhouers of lede wees) kan slegs hul belegging in die onderneming verloor in die geval dat 'n onderneming as insolvent (of bankrot) verklaar word. Die eienaars sal nie hul persoonlike bates verloor nie.

- **<u>Onbeperkte aanspreeklikheid</u>** beteken dat die eienaar(s)s hul persoonlike bates kan verloor as die onderneming insolvent verklaar word, omdat hulle volle verantwoordelikheid moet aanvaar vir die maatskappy se skuld.

Uitdagings van die stigting van 'n maatskappy teenoor ander ondernemingsvorme

Verwys na die volgende:

Bestuur- en Beheer uitdagings	Finansiële Uitdagings
• Direkteure het dalk nie 'n persoonlike belang in die maatskappy nie • Konflikte kan ontstaan tussen eienaars van die maatskappy en bestuur wat in beheer is. • Indien direkteure verander, kan daar 'n verskil in kontinuïteit van bestuur wees. • Politieke inmenging kan daartoe lei dat die verkeerde direkteure aangestel word. • Die eienaars van die maatskappy het meer aanspreeklikheid. • 'n Maatskappy kan ophou bestaan indien dit deur die Registrateur van Maatskappye gederegistreer word.	• Hoe hoër die aantal aandele uitgereik is, hoe minder is die dividend per aandeel vir aandeelhouers. • Elke finansiële jaar moet 'n maatskappy 'n gedetailleerde verslag aan alle belanghebbendes voorlê. • Hulle moet alle finansiële inligting bekend maak wat 'n onregverdige voordeel aan hul mededingers kan bied. • 'n Groot bedrag geld word aan finansiële oudits en rekeningkundige fooie bestee weens regerings regulasies. • Maatskappye het meer belasting vereistes en ander belastings is hoog.

Prosedure vir die vorming van maatskappye

Gebruik die inligting hieronder en voltooi die tabel deur die stappe in chronologiese volgorde by te voeg:

Verkry 'n unieke registrasienommer; Stel 'n Prospektus op vir potensiële beleggers; Stel 'n Memorandum van Inlywing (MOI) op; Maak 'n bankrekening oop en registreer vir belasting; Dien 'n kennisgewing van inlywing in; Bepaal wie die maatskappy sal oprig; Reserveer 'n maatskappy se naam voor by die Registrateur van Maatskappye; Registreer die maatskappy by die Registrateur van Maatskappye.

Stap 1	
Stap 2	
Stap 3	
Stap 4	
Stap 5	
Stap 6	
Stap 7	
Stap 8	

Neem kennis dat die stappe moet in chronologiese volgorde wees

Regsvereistes vereistes van die naam van die maatskappy

Verskaf die ontbrekende woorde / konsepte

Wetlike vereistes	**Antwoord**
• Moet ... wees en mag NIE misleidend wees nie.	
• Moet verskyn op alle maatskappy ... en die briefhoofde.	
• Mag ... word vir 'n tydperk van 6 MAANDE deur die CIPC.	
• Mag NIE ... wees as enige ander maatskappye naam nie, tensy dit deel van die groep is.	
• Mag NIE 'n persoon wees wat mense ... om te glo dat die maatskappy deel is van 'n ander persoon / maatskappy / die staat.	
• Mag NIE ... bevorder nie of skade veroorsaak.	
• Mag NIE verkort of ... word nie ..	
• Moet die TIPE maatskappy aandui: die naam van 'n maatskappy moet eindig met ...	

Die volgende konsepte is belangrik vir die stigting van Maatskappye:

Memorandum van inlywing	**Kennisgewing van inlywing**	**Prospektus**
• Die belangrikste dokument wat 'n maatskappy beheer, is die Memorandum van Inlywing (MOI). • Die MOI sit die reëls uit wat die gedrag van die maatskappy beheer, soos gespesifiseer deur sy eienaars. • Die Maatskappywet lê sekere spesifieke vereistes voor vir die inhoud van 'n Memorandum van Inlywing • Beskerm die belange van aandeelhouers in die maatskappy	• Beteken dat die kennisgewing van Inlywing ingedien word • Die kennisgewing moet ingedien word met die standaard vorm van Memorandum van Inlywing • Die inkorporeerders van die maatskappy moet die Kommissie in kennis stel van die inlywing van daardie maatskappy, met die doel om dit te geregistreer.	• 'n Prospektus is 'n skriftelike uitnodiging aan die publiek om die sekuriteite wat deur 'n openbare maatskappy aangebied word, te koop. • Dit is 'n formele regsdokument wat beleggings aanbiedinge aan die publiek uit een sit. • 'n Prospektus mag slegs deur 'n maatskappy uitgereik word, en dit moet binne drie maande na die datum van registrasie wees. • Dit verskaf inligting oor die maatskappy

Aspekte wat by die prospektus ingesluit moet word

Verwys na die volgende:

Oorsig van die maatskappy	Produk- of diens portefeulje	Markanalise en Strategie
Bestuurspan	Die risiko en potensiaal van die maatskappy	Beskikbare finansiële en voorraad inligting
Bates en laste van die maatskappy	Vooruitsigte vir groei	Datum van registrasie van die prospektus

Van jou sal verwag word om te onderskei tussen die Aanvanklike Openbare Aanbod [AOA] & Sekondêre Openbare Aanbod [SOA]

Aanvanklike Openbare Aanbod	Sekondêre openbare aanbod
• Dit is wanneer die maatskappy vir die EERSTE KEER aandele aan die publiek uitreik. • Die maatskappy moet 'n prospektus instelling indien voordat die aanvanklike aanbod gemaak word. • Die meeste maatskappye neem 'n "IPO" met die hulp van 'n beleggings bank wat as onderskrywer optree.	• 'n Sekondêre aanbod is 'n aanbod van sekuriteite deur 'n aandeelhouer van die maatskappy in teenstelling met die maatskappy self wat die aanbod maak, wat 'n primêre aanbod sal wees. • 'n Sekondêre aanbod is die verkoop van nuwe of terug gehoue aandele deur 'n maatskappy wat 'n aanvanklike openbare aanbod (AOA) gemaak het.

Sleutel konsepte:

Beperkte aanspreeklikheid	Winsverdeling	Aanvanklike openbare aanbod	Memorandum van Inlywing
Onbeperkte aanspreeklikheid	Kontinuïteit	Sekondêre openbare aanbod	Kennisgewing van Inlywing
Belasting	Regstatus	Aandeelhouers	Prospektus

7. WYSES OM 'N BESIGHEID TE BEKOM

Konsepte	Definisie
Handelsmerk	'n Simbool, woord of woorde wat geregistreer of wettig as 'n maatskappy se produk gebruik word.
Welwillendheid	Die gevestigde reputasie van 'n maatskappy wat as 'n meetbare bate beskou word en bereken word as deel van die waarde daarvan wanneer dit verkoop word
Geografiese Area	Besigheid mark wat volgens geografiese gebiede verdeel word. Kan 'n mark volgens wat volgens streke verdeel word, soos stede, lande, streke, lande en internasionale streke.
Oorhoofse koste	Verwys na die uitgawes wat verband hou met die bestuur van 'n besigheid wat nie gekoppel kan word aan die vervaardiging van 'n produk of diens nie. Dit is die uitgawes wat die maatskappy aangegaan het om in besigheid te bly, ongeag die vlak van sukses.
Kundiges	Iemand wat baie kundig is oor 'n spesifieke onderwerp of spesifieke of area van spesialiteit .
Aansporings	'n Betaling of toegewing om groter produksie te stimuleer.

'n Individu wat die ondernemings area wil betree , kan óf 'n besigheid begin óf 'n bestaande een koop. Verkryging van 'n bestaande besigheid beteken dat jy onmiddellike kontantvloei het; die maatskappy het reeds kliënte, bates en 'n handelsnaam of reputasie in die mark. Jy vermy die risiko's inherent in oprigting van ‘n onderneming soos die uitdaging van om kliënte bewus van die maatskappy se produkte of dienste.

Die redes waarom entrepreneurs besluit om 'n bestaande besigheid te koop

Verskaf die ontbrekende woord / konsep:

	Antwoord
• Makliker om ... te verkry aangesien die besigheid 'n goeie geskiedenis het.	
• Onmiddellike kontantvloei omdat daar reeds gevestig ... is.	
• Verspreiding ... en personeel is gevestig.	
• Die ... sal verder onderverdeel word deur 'n addisionele onderneming.	
• Bestaande ... vorm deel van die besigheid en hoef nie gekoop te word nie.	

Volgende tipes bestaande besigheid kan gekoop word:

- Konsessies [Franchising]
- Uitkontraktering
- Bruikhuur

1. Konsessies [Franchising]

‘n Konsessies (Franchise) is die reg om die naam, handelsmerk, idees, prosesse en welwillendheid van 'n bestaande besigheid in 'n spesifieke geografiese gebied te gebruik om goedere of dienste te verkoop.

Dui aan watter van die volgende verwys na voordele en nadele van konsessies [Franchising]:

Voordele en Nadele van Konsessies [Franchising]	Antwoord
• Ander konsessiehouers kan die handelsmerk 'n slegte reputasie gee.	
• Die besigheid moet voortdurend tantieme betaal en die besigheid sal dalk moet instem om produkte van die konsessie gewer te koop.	
• Die konsessie gewer kan ophou om te funksioneer.	
• Sal baat vind by enige advertensies of promosie veldtog deur die konsessie gewer	
• Suksesvolle ander konsessie-houers kan bestudeer word voordat 'n verbintenis gemaak word.	
• Die konsessie--houer het eksklusiewe regte in 'n sekere geografiese gebied verkry.	
• Verhoudings met verskaffers is reeds gevestig.	
• 'n Erkende handelsnaam en handelsmerk.	
• 'n Persentasie van die verkope word gewoonlik gedeel met die konsessie gewer.	
• Daar kan beperkings in die konsessie -ooreenkoms wees oor hoe die onderneming kan funksioneer.	

Kontraktuele verpligtinge van ‘n Konsessie

Verwys na die volgende:

Formele ooreenkoms	Wetlik bindende dokument	Twee partye tot die kontrak
Aspekte wat by konsessies ooreenkoms ingesluit moet word	Betalings ingesluit in 'n franchise-ooreenkoms	Beheer die kwaliteit van die goedere of dienste

Uitkontraktering

Uitkontraktering verwys na die toekenning van 'n kontrak vir enige werk funksie, werk of proses in a besigheid aan ‘n derde party om die doelwitte te bereik

Dui aan watter van die volgende verwys na voordele en nadele van Uitkontraktering

Voordele en nadele van Uitkontraktering	Antwoord
• Swak interne en eksterne publisiteit	
• Verskaf personeel buigsaamheid gedurende spitstye.	
• Verskaf kontinuïteit en verlaag die risiko's.	
• Kan oorhoofse koste verminder.	
• Verlies aan bestuursbeheer.	
• Stel die besigheid in staat om op sy kernfunksies te fokus.	
• Word gekoppel aan die finansiële welstand van 'n ander onderneming	
• Bespaar koste en verbeter doeltreffendheid.	
• Verborge koste.	
• Bedreiging van sekuriteit en vertroulikheid.	

Kontraktuele verpligtinge van Uitkontraktering

Verwys na die volgende:

Kontraktuele ooreenkoms	Die verkoper
Faktore wat deur die partye oorweeg moet word	Sub-kontrakte

3. Bruikhuur

'n Bruikhuur is 'n ooreenkoms waarby grond- of roerende bates vir 'n bepaalde tyd deur die eienaar aan 'n Huurder oorgedra word. Dit kan bates wees soos toerusting, geboue, huise, woonstelle, masjinerie, voertuie,

Dui aan watter van die volgende verwys na voordele en nadele van Bruikhuur

Voordele en nadele van Bruikhuur	**Antwoord**
Wanneer die eienaar van die onderneming. Die onderneming wil verkoop, sal die koper van die onderneming die huurkontrak oorneem.	
Die onderneming kan die nuutste tegnologie kry sonder om groot hoeveelhede kapitaal belê.	
Die totale huur betalings kan meer wees as die oorspronklike koopprys van die verhuurde items.	
Verhoog die kontantvloei van die besigheid.	
Die huurder is gebind aan die huur kontrak, selfs al benodig die besigheid nie die gehuurde items nie	
Die onderneming het die gebruik van die bate sonder vooraf koste te betaal	

Kontraktuele verpligting van verhuring:

Streng regstappe	Verhuurder
Huurder	Wat moet bepaal word voordat die kontrak opgestel word

Sleutel konsepte:

Konsessies	Entrepreneur	Sub kontrakte
Uitkontraktering	Kontantvloei	Huurder
Verhuring	Welwillendheid	Verhuurder

KONSOLIDASIE VRAE

Afdeling A - Veelvuldige keuse vraag	Eksamen Wenke
1. 'n Besigheid het volle beheer oor die ... omgewing A. Makro B. Mark C. Mikro D. Marko. 2. Capihead Bank vorm deel van die ... Sektor: A. Primêre B. Sekondêre C. Tersiêre D. Kwaternêre 3. A ... word geklassifiseer as 'n uitdaging in die makro-omgewing A. Moeilike werknemer B. Gebrek aan visie en missie C. Veranderinge in verbruikersgedrag D. Politieke veranderinge 4. Die stigtingsdokument wat die stigting van 'n maatskappy begin, word 'n ... genoem A. Sertifikaat van Inlywing B. Prospektus C. Kennisgewing van Inlywing D. Memorandum van Inlywing 5. Oneerlike gedrag deur diegene in magsposisies, soos bestuurders of regeringsamptenare. A. Korrupsie B. Seksuele Teistering C. Ekonomiese Misdade D. Rowery (5 x 2)	• Probeer om die antwoord te bepaal voordat jy na die alternatiewe opsies kyk. • Lees die stelling sorgvuldig en kyk na die alternatiewe opsies noukeurig • Onderstreep die sleutelwoorde in die stelling. • Trek 'n lyn deur die opsies wat beslis verkeerd is. • Lees weer deur die stelling en kies die korrekte opsie uit die oorblywende opsies. • Skryf jou antwoord neer en gaan na die volgende vraag • Gaan terug na die vrae wat jy nie kon beantwoord nie • Moenie enige antwoorde uitlaat NIE

Afdeling B – Opstel

Sosio-ekonomiese kwessies het 'n negatiewe uitwerking op besigheid bedrywighede en produktiwiteit. Die regering het die Wet op Arbeidsverhoudinge ingestel om besighede te help om nywerheid optrede deur werknemers te hanteer.

Met verwysing na bogenoemde stelling, skryf 'n opstel oor die volgende aspekte:

- Brei uit oor die betekenis van die term "rowery"
- Bespreek die impak van die volgende sosio-ekonomiese kwessies op die besigheid:
  - Ekonomiese Misdade
  - Inkomste Ongelykheid
  - Werkloosheid
- Onderskei tussen stakings en sloerstakings deur werknemers
- Adviseer besighede oor die doel van die Wet op Arbeidsverhoudinge

OPSTEL SKRYF WENKE

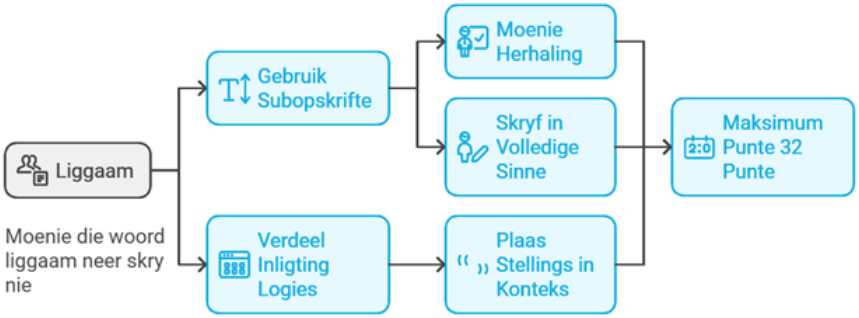
INLEIDING

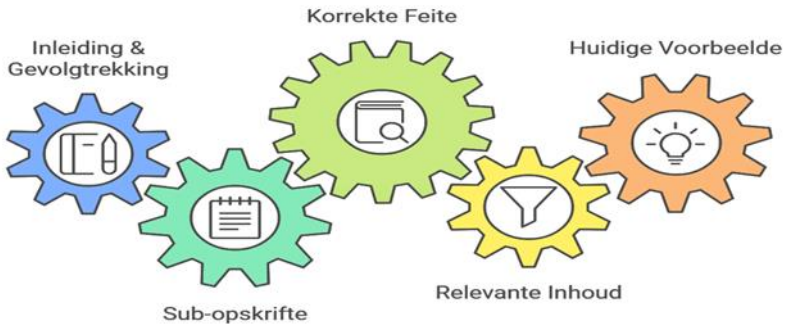
LIGGAAM

SLOT / GEVOLGTREKKING

LASO

Voor Toets QR Kode

Erkenning van Bronne:

1. WKOD Gr 11 Besigheidstudies Kernnotas
2. Gauteng Onderwysdepartement Graad 11 Notas
3. KZN Onderwysdepartement Gr 11 Kontrole Toets
3. Google beelde